

Огляд законодавства

Огляд законодавства з питань внутрішнього переміщення, підготовлений УВКБ ООН | Листопад 2021

Набули чинності

- Нормативне регулювання дій із протидії поширенню COVID-19 в Україні
- Спрощена процедура отримання паспорту громадянина України у формі картки
- Можливість звертатися за адресною грошовою допомогою ВПО віддалено
- Порядок виплати пенсійних боргів
- Е-послуги щодо реєстрації та декларування місця проживання в Україні

Інші події

- Створення Національного органу з питань протимінної діяльності
- Експериментальний проєкт з диджиталізації державних послуг
- Субвенції до місцевих бюджетів

Набули чинності

Нормативне регулювання дій із протидії поширенню COVID-19 в Україні

24 листопада Уряд прийняв [Постанову #1240¹](#) про внесення змін до Постанови #1236² від 9 грудня 2020 року про карантинні та обмежувальні заходи з протидії подальшому поширенню COVID-19 в Україні. Прийнята Постанова уточнює термін дії сертифікатів про вакцинацію від COVID-19. «Жовті»³ сертифікати є чинними протягом 30 днів з моменту першої вакцинації дводозною вакциною. Це застосовується до усіх дводозних вакцин, наявних в Україні. «Зелені»⁴ сертифікати є чинними протягом 365 днів з моменту отримання однієї дози однодозної вакцини або другої дози дводозної вакцини.

Спрощена процедура отримання паспорту громадянина України у формі картки

2 листопада Уряд прийняв [Постанову #1109⁵](#), спростивши процедуру отримання паспорта громадянина України у формі картки. Відтепер заявники та заявниці можуть звертатися до будь-якого відділення Державної міграційної служби (ДМС) за власним вибором, без прив'язки до реєстрації місця проживання.

¹ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): [Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 9 грудня 2020 р. № 1236 і від 29 червня 2021 р. № 677 | Кабінет Міністрів України \(kmu.gov.ua\)](#)

² Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1236-2020-%D0%BF#Text>

³ Підтверджує, що особа отримала одну дозу дводозної вакцини проти COVID-19, визнаної ВООЗ

⁴ Підтверджує, що особа повністю вакцинована від COVID-19 (дві дози дводозної вакцини, одна доза однодозної вакцини)

⁵ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1109-2021-%D0%BF#Text>

Заявники та заявниці віком від 14 до 18 років зможуть отримати картку платника податків разом із своїм першим паспортом у формі картки без необхідності звертатися до органу податкової служби. Громадяни України, які не мають свідоцтва про народження і звертаються за отриманням паспорту у формі картки вперше після досягнення 18 років, можуть надати витяг з Державного реєстру актів цивільного стану громадян, що підтверджує факт народження. Якщо заявники/заявниці не мають документів зі світлинами, що видані державою, вони мають підтвердити свою особу, пройшовши процедуру ідентифікації за участі свідків: тепер свідком може виступати один(а) з членів сім'ї (включаючи колишнього чоловіка/дружину), або один(а) родич(ка), або два сусіди/сусідки віком від 14 років, які мають документи, що підтверджують особу. Якщо заявник/заявниця не забрав(ла) свій паспорт у формі картки, ДМС зберігатиме його протягом трьох років – на відміну від попередньої практики – у зв'язку зі спалахом COVID-19.

Можливість звертатися за адресною грошовою допомогою ВПО віддалено

3 листопада Уряд прийняв [Постанову #1134⁶](#) про внесення змін до процедури звернення за адресною грошовою допомогою ВПО та запровадження можливості звернення за нею віддалено. Згідно з чинними вимогами, ВПО мають підтверджувати свою відповідність критеріям отримання цієї допомоги кожні шість місяців. Для цього ВПО мають звернутися до управлінь соціального захисту з метою підтвердження такої відповідності та відсутності змін у житті, що на неї впливають, надавши підтверджуючі документи (довідки ВПО всіх членів сім'ї, оскільки адресна грошова допомога виплачується на домогосподарство). Прийняті зміни надають ВПО можливість підтверджувати відсутність змін у обставинах через портал Дія без необхідності надання підтверджуючих документів. Управління соціального захисту верифікуватимуть заяви цифровими засобами, використовуючи попередньо надані дані.

Порядок виплати пенсійних боргів

10 листопада Уряд прийняв [Постанову #1165⁷](#) про визначення порядку виплати пенсійних боргів особам, зареєстрованим як ВПО (в тому числі, мешканцям непідконтрольних територій (НКТ) Донецької та Луганської областей), спадкоємцям померлих пенсіонерів-ВПО та особам, які відмовилися від своїх довідок ВПО. Імплементация цієї Постанови розпочнеться з січня 2022 року. Пенсійні борги, в тому числі, ті, що підтверджені судовими рішеннями, будуть сплачуватися з державного бюджету. Територіальні органи Пенсійного фонду облікуватимуть суму пенсійних боргів, що мають бути виплачені ВПО, зареєстрованих в їхніх локаціях. Для обчислення таких сум вони використовуватимуть свої рішення про відновлення пенсійних виплат та дані щодо пенсій, що не були отримані у зв'язку зі смертю пенсіонера(ки). Ці дані також використовуватимуться для підготовки списків отримувачів виплат пенсійних боргів. Особи, внесені до цих списків, отримуватимуть щомісячну виплату пенсійних боргів за рахунок коштів, спеціально забюджетованих Пенсійним фондом. Сума щомісячної виплати відповідатиме сумі прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність. У 2022 році ця сума дорівнюватиме 1934 гривень. У разі відсутності коштів у державному бюджеті, сума боргів, що залишатиметься невиплаченою, буде «пропорційно розподіленою на подальші місяці». Пояснювальна

⁶ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): [Про внесення змін до Порядку надання щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг](#) | Кабінет Міністрів України ([kmu.gov.ua](#))

⁷ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): [Про затвердження Порядку виплати пенсій \(щомісячного довічного грошового утримання\), не виплачених за період до місяця відновлення їх виплати, внутрішньо переміщеним особам та особам, які відмовилися відповідно до пункту 1 частини першої статті 12 Закону України "Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб" від довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи і зареєстрували місце проживання та постійно проживають на контрольованій Україною території](#) | Кабінет Міністрів України ([kmu.gov.ua](#))

записка до Постанови передбачає, що її імплементація вимагатиме додаткових 6,1 мільярдів гривень з державного бюджету⁸, в той час, як Пенсійний фонд повідомляє про загальну суму в 76,7 мільярдів гривень пенсійних боргів для «ВПО, яких не взято на облік на контрольованій території (КТ)» (маючи на увазі мешканців НКТ) станом на квітень 2021 року. У разі якщо мешканці НКТ звернуться до Пенсійного фонду щодо виплати пенсійних боргів, це вимагатиме включення цих витрат до наступних бюджетів Пенсійного фонду⁹. Постанова сприяє розв'язанню проблеми, що залишалася нерозв'язаною з 2018 року, і це вимагатиме значних бюджетних ресурсів для забезпечення її імплементації.

Е-послуги щодо реєстрації та декларування місця проживання в Україні

26 листопада Президент підписав [Закон #1871-IX](#)¹⁰, запровадивши е-послуги щодо реєстрації та декларування місця проживання в Україні. Закон дозволить особам, які проживають у місці, відмінному від реєстрації свого місця проживання¹¹ (це випадок ВПО), декларувати своє фактичне місце проживання віддалено через портал Дія. Для цього слід надати документ, що посвідчує особу, картку платника податків та документ(и), що підтверджує(ють) право власності на житло, у якому особа має зареєстроване місце проживання. Особи, які проживають у житлі, власниками(цями) якого вони не є, також мають надати згоду власника(ці) житла, що засвідчує проживання таких осіб у цьому житлі. На практиці процедура залишається незмінною, проте є диджиталізованою. В той час, як список документів не змінився, особи наразі мають можливість надати підтвердження свого проживання у новій локації від власника(ці) житла, в якому вони проживають. Тим не менш, для багатьох ВПО ця опція не спричинить значних змін, якщо вони орендують житло неофіційно, оскільки власники(ці) відмовляються укладати офіційні договори оренди з метою уникнення додаткового оподаткування. Стосовно підтвердження реєстрації місця проживання, яку часто плутають з правом власності на житло: її отримання може залишатися так само складним.

Інші події

Створення Національного органу з питань протимінної діяльності

10 листопада Уряд прийняв [Постанову #1207](#)¹² про створення Національного органу з питань протимінної діяльності (НОПД) згідно з Законом про протимінну діяльність в Україні.¹³ Під головуванням Міністра оборони НОПД буде діяти як міжвідомчий допоміжний орган, що координує протимінну діяльність центральних та місцевих органів влади, підприємств та організацій. Це відповідає міжнародним стандартам протимінної діяльності та правовій рамці України. Інші функції¹⁴ НОПД включають в себе розробку та імплементацію державної політики з питань протимінної діяльності, відповідної правової рамки та національних стандартів протимінної діяльності; рекомендацій щодо залучення операторів протимінної діяльності; роботи з інформування населення про небезпеки вибухонебезпечних предметів та надання допомоги особам, постраждалим від боєприпасів, що не

⁸ Часовий період не визначено

⁹ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): [Poyasnyuvaina_zapiska.pdf \(kmu.gov.ua\)](#)

¹⁰ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1871-IX#Text>

¹¹ Це підтверджується формальним штампом реєстрації місця проживання в паспорті у формі книжечки або паперовим додатком до паспорту у формі картки

¹² Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1207-2021-%D0%BF#Text>

¹³ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2642-19#Text>

¹⁴ Дивіться, будь ласка, більше деталей в Огляді законодавства, підготовленому УВКБ ООН, за грудень 2018 року у вільному доступі онлайн (українською мовою): https://www.unhcr.org/ua/wp-content/uploads/sites/38/2019/01/2018-12-Legislative-Update_UKR.pdf

розірвалися. НОПД також відповідає за розподіл донорської підтримки між операторами протимінної діяльності, яким не надається підтримка за рахунок державних коштів.

Експериментальний проєкт з диджиталізації державних послуг

10 листопада Уряд прийняв [Постанову #1239](#)¹⁵ про запровадження експериментального проєкту з диджиталізації державних послуг. Міністерство цифрової трансформації координує цю ініціативу. Посвідки на постійне та тимчасове проживання будуть доступні у додатку Дія для іноземців та осіб без громадянства. Електронні документи, що відображаються у додатку Дія, є еквівалентними фізичним, і їх можна перевірити за допомогою технічних засобів.

Субвенції до місцевих бюджетів

21 листопада 2021 року Уряд ухвалив [Розпорядження #1446-p](#)¹⁶ про розподіл субвенції з державного бюджету між місцевими бюджетами територій, які постраждали від конфлікту, та тих, що приймають ВПО. Ця субвенція охоплює населені пункти у Чернігівській (Чернігівська територіальна громада), Донецькій (Авдіївська та Добропільська територіальні громади), Івано-Франківській (Івано-Франківська територіальна громада), Миколаївській (Миколаївська територіальна громада), Одеській (Вилківська територіальна громада), Житомирській (Овруцька територіальна громада) областях. Загальна сума виділених субвенцій становить 13.02297 мільйонів гривень. Субвенції можуть бути використані для загального розвитку зазначених населених пунктів, покращуючи якість життя та доступ до різних послуг для місцевого та переміщеного населення. Багато населених пунктів використовують субвенції для покращення житлових умов, придбання квартир для тимчасового чи соціального житла.

КОНТАКТИ

ЕЛЕКТРОННА ПОШТА: UKRKI@UNHCR.ORG, ТЕЛ.: +38 044 288-9710

ПОСИЛАННЯ

UNHCR Ukraine: www.unhcr.org.ua/en - Twitter: [www.twitter.com/UNHCRUkraine](https://twitter.com/UNHCRUkraine)

Facebook: www.facebook.com/UNHCRKyiv - Instagram: www.instagram.com/unhcr_ukraine

¹⁵ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1239-2021-%D0%BF#Text>

¹⁶ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): [Про розподіл у 2021 році субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо підтримки територій, що зазнали негативного впливу внаслідок збройного конфлікту на сході України | Кабінет Міністрів України \(kmi.gov.ua\)](#)